

Edelce, vsak dan jutro
Asišk... nadstropje. Dopisni...
pisma sprejemajo, rokopisi se ne
Anton Gerbec. — Lastnik tiskarna Edinosti
znanja za mese L 7.—, 3 mesece L 19.50, po
za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon ured

ulica sv. Frančiška
št. 11. —
Licejska knjižnica
LJUBLJANA — Jugoslavija

Nov greh nad Trstom

Tržaški politični in industrijski krogi se v tem hipu, kakor smo naznanili našim čitateljem že večer, živo zanimajo za novo veliko industrijsko podjetje, ki ga namestila ustanoviti v novi svobodni luki ameriško podjetje Ford. To bi bila velika in moderna tvornica avtomobilov, ki bi zalagala s svojimi izdelki balkanski polotok, Egipt, Malo Azijo in še razne druge dežele na bližnjem in srednjem vzhodu. Iz vseh omenjenih krajev je dobila matica omenjenega podjetja v Ameriki ogromna naročila, ki jih le s težavo izvršuje. Radi tega je sklenilo omenjeno društvo ustanoviti novo podružnico svojega podjetja. Popolnoma naravno je, da je izbralo v ta namen ravno naš Trst, kajti udobne in dobro vpeljavane pomorske zveze našega pristanišča s bližnjim vzhodom bi bile naravnost izvrstne predpogoji za uspešen razvoj novega podjetja.

Vsi domači tržaški krogi so pozdravili ta načrt z velikim navdušenjem. Sprito sedanega splošnega mrtvila v tržaški industriji, sprito nevarnosti zapretila, ki preti našim ladjedelnicam, in predvsem sprito stalno naraščajoče brezposelnosti v vrstah naših strokovnih delavcev, ki spadata brez dvoma med najboljše v vsej Italiji, mora tej novi pobudi za vsaj delno obnovo industrijske proizvodnje brez-pogojno pritrčiti vsak pameten človek. Pomen takega podjetja leži na dlani, ako pomislimo, da bi ne šlo tu le za kako neznatno obrtnojo s dvajsetimi ali tridesetimi delavci, temveč da ima omenjeno podjetje v načrtu ogromno tvornico, ki bi zaposlila že v samem začetku na stotine, pozneje pa naravnost na tisoče naših najboljših delavcev. Veliko družin, ki so sedaj na ulici in na cesti lačne, gole in nepre-skrbljene, kljub temu da imajo za pogla-varje pridne in sposobne delavce, bi našlo v novi tvornici svoj vsakdanji zaslužek. Ni dvoma torej, da bi novo podjetje znatno ublažilo sedanjo socialno bedo, ki se očituje do sedaj samo še v tihem trpljenju prizadetih družin in v nedolžnih demon-stracijah žen brezposelnih družinskih očetov, ki pa bi znala povzročiti splošno izseljevanje našega delavstva in imeti za posledico popolno opustošenje vrst naših kvalificiranih proizvajalcev.

Pomen novega podjetja v tem oziru je oreh na dlani. Toda tudi v drugih ozirih bi imela nova tvornica avtomobilov samo blagodejne posledice. Ker je izbralo ameriško društvo za sedež svoje nove podru-žnice Trst predvsem radi njegovih udobnih pomorskih zvez s tistimi kraji, odkoder prihajajo temu podjetju največja naročila, je jasno, da bi se iz izvzem njegovih avtomobilov povzdignil v znatni meri tudi naš pomorski izvoz. Vseled tega bi nastale za tukajšnja paroplovna društva nove možnosti za obnovo svojega lastnega jelaovanja, kar bi imelo za posledico, da bi se ublažila brezposelnost tudi v vrstah drugih važne delavske stroke: med pomor-ščaki. Omenimo končno tudi velik pomen, ki bi ga imela nova tvornica v čisto moralnem oziru. Ni nobenega dvoma, da bi tudi delna oživitve industrijske proiz-vodnje v našem mestu znatno povzdignila razpoloženje med vsemi sloji meščanstva, ki je vsled dolgotrajne in splošne krize skrajno potisnjeno k tlom.

Italija

Po umoru italijanskega vojaka v Pireju Zadočenje grške vlade

RIM, 7. V Pireju na Grškem je bil od Grkov umorjen neki italijanski vojak. Z ozirom na ta dogodek je dalo zunanje ministrstvo sledeče pojasnilo:

Dne 5. t. m. je pristala v Pireju trgovska ladja »Afrika«, ki je priplula iz Carigrada in ki je imela na krovu tudi dva italijanska vojaka. Vojaka sta stopila na suho in po-izkala nekega trgovca, s katerim sta imela važen opravke. Med njima in trgovcem je prišlo do neznatnega prepira, ki pa se je kmalu izpremenil v pravcati boj. Mimo-iči grški civilisti so z orožjem naskočili italijanski vojaki, enega ubili na mestu, drugi se je pa ranjen od udarcev palic vrnil na krov ladje »Afrika«, ki je še isti dan odinila proti Brindisiju.

Italijanski konzul v Atenah in tudi mi-nister Montagna, ki se mudi takčasno v Atenah, sta že zahtevala od grške vlade zadočenje. »Epoca« pravi, da se je pred-sednik grške zbornice že podal na itali-jansko poslanstvo in v imenu grške vlade priznal, da so bili Grki krivi tega inci-denta. Dalje pravi list, da je predsednik grške zbornice dal tudi zagotovilo, da bodo krivci strogo kaznovani in da se bo družini umorjenega dalo primerno za-dočenje.

Jugoslavija

Albanija manifestira za Jugoslavijo
BELGRAD, 6. Listi javljajo iz Tirane, da se je prva seja albanskega parlamenta raz-vila v veliko manifestacijo za državo SHS. Ko je namreč zunanji minister poročal o ob-novitvi diplomatskih odnosov s sosed-nimi državami, so se poslanci dvignili in vzklikali: »Živela prijateljska in bratska Jugoslavija!« V informiranih krogih se za-trjuje, da bo albanska vlada podpirala tudi vse težnje Male entente.

Kakor so iz vseh teh razlogov Tržačani z veseljem pozdravili to novo pobudo, tako so z gotovostjo pričakovali, da ji bo šla vlada v vsakem oziru na roko. In to tembolj, ker bi v tem slučaju ne bile po-trebne nikake žrtve, temveč bi mogla vlada omogočiti novo podjetje z enim samim podpisom, namreč z odlokom, da se pas sedanje nove svobodne luke raztegne tudi na staro Lloydovo ladjedelnico, tako da bi imelo novo društvo dovolj prostora za namestitev svojih delavnic. Kakor po navadi, je šlo v začetku gladko in vlada je obljubila. Toda v hipu, ko bi se dane obljube morale izpolniti, so nastale po starem običaju nepredvidene težkoče. Vlada se je začela ne samo obotavljati, temveč se je pokazalo, da so nekateri ministri odločni nasprotniki novega po-djetja. Kaj se je zgodilo? Vlado so nahu-rili z vsem svojim vplivom laški kapitalisti in gospodariji tvornice avtomobilov v starih pokrajinah in ji zaklicali glasno: »Stoj!« V Trstu se ne sme ustanoviti nikaka tvor-nica avtomobilov, ker bi lahko delala sedanjem podjetjem te vrste v severni Ita-liji konkurenco, kar pa se ne sme nikakor dovoliti. Kakor po navadi se je vlada pre-starala in se je vdala grožnjam te nove protitržaške kapitalistične zarote. In tako bo prišlo najbrže do tega, da bo ameriško podjetje vsled zavlačevanja vlade opuštilo misel na ustanovitev svoje tvornice v Trstu ter jo bo šlo ustanoviti na Reko ali pa v kako pristanišče ob jugoslovenski obali Jadranskega morja!

Vse Tržačane mora tako postopanje vlade napolniti s skrajnim ogorčenjem. Vlada je dala tržaškemu prebivalstvu v roke nov dokaz, da stoji pod popolnim vplivom tistih krogov, ki hočejo na vsak način preprečiti vsako gospodarsko ob-novitev tržaškega pristanišča. Vemo, da bodo našli izgovor, češ da gre tu za inozemski kapital, za industrijsko dovoljenje inozem-stvu, ki da bi ne bilo v skladu z dostojan-stvom Italije kot velesile. Toda usoda Trsta bi bila potemtakem zapečatena za vedno, kajti italijanski kapital je proti vsaki obnovitvi, a inozemcem, ki bi hoteli založiti svoj kapital v našem mestu, se ne more dati dovoljenje, ker bi bila užaljena narodna ničemernost. Proti taki logiki bodo morali složno nastopiti vsi sloji tržaškega prebivalstva in ta nova zadeva je dokazala, da ne bodo mogli ostati ravnodušni tudi tisti krogi, ki so iz narodne ničemernosti do sedaj sistematično žrtvo-vali najbolj življenske interese ne samo Trstu, temveč tudi vse Julijske Krajine.

Postopanje vlade napram Trstu z ozi-rom na nameravano novo podjetje je nov greh, nov zločin nad našim mestom. Kako naj se obrne zaledje zopet k Trstu, ako vidi, da ga celo vlada sama pod vplivom kapitalistične zarote brezvestno bojkotir-a? Ogorčenje, ki se je pojavilo tudi v tistih krogih, odkoder ga po dosedanjih izkušnjah nikakor nismo pričakovali, je torej več kot upravičeno. Opozorimo ob zaključku te kroge, da spadajo ti proti-tržaški zarotniki k isti družbi, ki vodi neizprosno borbo tudi proti avtonomiji in neodtakljivosti naših dežel in ki jo isti tržaški krogi, ki so sedaj ogorčeni in uža-ljeni, žal tako slepo in vneto podpirajo!

Ninčič zastopnik Male entente pred Društvom narodov

BELGRAD, 7. Po poročilu iz Zeneve je dosežen sporazum med državami Male entente, da fungira zunanji minister dr. Ninčič kot glavni delegat na skupščini Društva narodov.

Trgovska pogodba s Poljsko

BELGRAD, 6. Poljska vlada je sprejela trgovsko pogodbo, kakor jo je predlagala jugoslovenska vlada. Pogodba je enaka oni, ki je bila sklenjena s Čehoslovaško in Avstrijo. Poljska vlada pričakuje samo še prihoda jugoslovenskih delegatov v Varšavo, nakar bo pogodba takoj podpisana.

Šumadinski kmetje v Sloveniji

LJUBLJANA, 7. Predvčeršnjem je prišlo v Ljubljano 70 kmetov in 30 učiteljev in dijakov gospodarskih šol v Srbiji. Na postaji jih je pričakovalo številno občinstvo in zastopniki civilnih in vojaških oblastev. Gostje so bili od občinstva burno pozdravljeni, nakar so se izmenjali prisrčni nagovori. Zvečer se je vršil v veliki dvorani Kazine banket na čast srbskim kmetom, katerega so se udeležili zastop-niki vojaških in civilnih oblastev, gospo-darskih ustanov in društev, duhovščine, šol i. t. d. Bil je prisoten tudi čehoslovaški konzul dr. Beneš. Srbski gostje zastopajo te-le korporacije: Kmetje iz Sumadije, Srbsko poljoprivredno društvo, Savez zemljoradniških združenj, Udruženje poljo-privrednih stročnjaka in Pčelarsko udru-ženje. Tekom današnjega dneva so si gostje ogledali mesto in sejmšče. Povsod so bili prisrčno pozdravljeni. V enajstih dneh svo-je bivanja v Sloveniji si bodo srbski kmetje ogledali razen Ljubljane Bled, Bohinj, Celje, Sv. Jurj, Rogaško Slatino, Maribor, Ljutomer, Ormož, tako da bodo dobili čim popolnejšo sliko slovenske civi-lizacije. Posebno zanimanje kažejo Šuma-dinci za severne in severozapadne meje svoje povečane domovine.

Čehoslovaška

Gospodarski odnosi med Čehoslovaško in Romunsko

PRAGA, 6. Predvčeršnjem je začela za-sedati čehoslovaško-romunska anketa o ojačenju gospodarskih stikov med obema državama. Konferenco je otvoril minister Novak. Tajnik čehoslovaške industrijske zveze Odač je govoril o načrtu za razširje-nje vezi med Romunsko in Čehoslovaško. Po tem načrtu bi Čehoslovaška dobavljala Romunski poljedelske stroje, lokomotive, pile, železniški material, tekstilno in lusno blago, Romunska pa bi dobavljala Čehoslovaški žito, živino za delo in klavno živino ter mineralna olja. Sedanja anketa ima namen, da vsa ta vprašanja prakti-čno reš.

Industrijska kriza na Češkem

PRAGA, 6. Vzhodnočeška skupina zve-ze steklarskih industrialcev namerava deloma že 9. septembra, deloma pa teden pozneje zapreti vse svoje tovarne, v kate-rih je zaposlenih nad 1600 delavcev. V pa-pirni industriji v nemških okrajih repu-blike vzdržuje od 55 tvornic samo 17 po-poln obrat z 2200 delavci, ldočim so v 26 tvornicah delavci zaposleni le po 2 do 5 dni. 12 tvornic s 6000 delavci pa je obrat sploh ustavilo. V čeških in slovaških okrajih položaj ni nič bolj ugoden. Večina tvornic je obrat že močno omejila.

Romunska

Kronanje romunskega kralja

BELGRAD, 6. Kronanje romunskega kralja se bo vršilo 14. oktobra v Bukarešti. Kakor poroča »Adeverul«, se bosta sve-čanosti udeležila tudi kralj Aleksander in kraljica Majija.

Rusija

Rezultati ljudskega štetja v Rusiji

LONDON, 7. Meseca avgusta 1920. se je v Rusiji zaključilo zadnje ljudsko štetje s sledečimi rezultati: V Evropi so Rusi, ki pripadajo sovjetski republiki, razkropljeni v 43ih deželah, izvezemsi seveda dežele, ki pripadajo danes novim državam: Estonije, Letonije, Litvanije in ozemlje, ki pripada Finski in Poljski.

Leta 1910 je število prebivalcev v teh 43ih deželah znašalo 75.490.400, leta 1920. pa le 68.975.752, torej 6.514.648 manj kot leta 1910.

Od leta 1910 do leta 1920 je v Petro-gradu padlo število prebivalcev od 2 mi-lionov 404 tisoč 530 na 705 tisoč 908. Moskva ni utrpela tako pogubonosne skrčitve kakor Petrograd; leta 1910 je štela 1.853.500 prebivalcev in leta 1920 1.028.218, skoraj 50 procentov manj. Tudi razmerje med obema spoloma je doživelo številno izpremembo. Leta 1870 je prišlo na 1000 moških 1070 žensk, leta 1910 se je število žensk skrčilo na 1043, in ob začet-ku vojne na 1040. Leta 1920 je pa naraslo število žensk na 1248. Verjetna so menja-ji pravijo, da se je do danes to neugodno razmerje med obema spoloma izboljšalo.

Žrtve ruske revolucije

LONDON, 7. Statistika, ki je bila te dni objavljena v Moskvi dokazuje, da je bilo od »Čeke« t. j. tajna policija, ki je močno razširjena po vsej Rusiji, obojenih na smrt 1.766.113 oseb. Med temi je 6.775 profesorjev in drugih vzgojevalcev, 8800 medicincev, 355.250 drugih intelek-tualcev, 1243 duhovnikov, 54.650 častni-kov, 260.000 vojakov, 12.950 zasebnikov, 192.350 rokodelcev in 815.100 kmetov.

Pravijo, da število žrtve revolucije v Rusiji presega število Rusov padlih v sve-tovni vojni.

Nemčija

Wolfova agencija o uspehih popo-l-danske seje

BERLIN, 6. Belgijska delegata Delacroix in Bemelmann, spremljana od belgijskega poslanika v Berlinu Dela Faille in od bankirja Philipson iz Bruxelles, sta bila dan-es jutraj sprejeta pri kanclerju in pri finančnemu ministru Hermesu. Wolfova agencija je prepričana, da se bodo pose-bna popoldanska pogajanja vodila v čisto trgovskem duhu in da bodo dovedla do prvotnih uspehov. Nemci so s svoje strani pripravljene s pozitivnimi predlogi olajšati prizadevanje belgijskih delegatov, da se najde pot, ki bo dovedla do dejanskih uspehov.

Grško-turška vojna

Turki zavzeš Aidin — Grški kralj zbežal iz Aten?

LONDON, 7. Listi javljajo iz Carigrada: Po zadnjih zanesljivih vesteh je Kemailo-va vojska zasedla Mazzoli, Aidin in Tomo. Trije grški generali, poveljniki armadnih zborov in štirje polkovniki so bili dne 2. t. m. zvečer ujeti pri Pušaku. Turki so razen tega ujeli 400 grških častnikov in 10.000 vojakov. General Mustafa Kemail je zelo vpluden z grškimi generali in jim dovoljuje dopisovanje z njihovimi dru-žinami.

Visoka porta je poslala velevladnim pro-test proti grozodejstvu, početim s strani Grkov tekot njihovega umika iz zasede-nega ozemlja.

Iz nekega grškega poročila z bojišča je razvidno, da so se grške čete umaknile vzhodno od Filadelfije (Ala Seir) in da so

Grki na severni fronti odbili en sovražni-kov napad.

Nasproti grškim poročilom, ki javljajo, da se umik grške vojske vrši popolnoma v redu in »po določenem načrtu«, stoje po-ročila o mogočnem in zmagoslavnem pro-diranju Kemailove vojske proti morju. Po vesteh o položaju v Smirni se najbolj vidi, kakšna usoda je zadela grško vojsko, ki jo je kralj Konstantin v želji, da bi se rehabilitiral pred zavezniki gnal v Malo Azijo. Ta nesreča, ki je zadela Grčijo, bo gotovo prinesla srečo — Venizelosu.

Vesti, ki prihajajo iz Smirne, so, kakor rečeno, zelo vznemirljive. Prebivalstvo ima občutek, da se Turki lahko vsak hip poka-žejo pred mestom, in zato vsak, ki more, skuša čim prej priti na varno. Upi, da se bodo Turki morda ustavili na črti, določeni po mirovni pogodbi, so izginili, ker Turki so to črto že prekorčili in se v svojem prodiranju niti ne zmenijo za njo. Angleži, proti katerim kažejo Turki več sovraštva nego proti drugim zaveznikom, ker vedo, da so podpirali Grčijo, so či-noma že zapustili mesto in se vkr- na angleške voje ladje pred mestom. T. vci pošiljajo svoje blago iz mesta. V mestu je prišlo že do več izgrediv.

Tudi v drugih maloazijskih pristanišjih vlada veliko razburjenje. Cele vrste krščanskih in židovskih beguncev se valijo v mesta, nesoč seboj, kar je vsak v naglici mogel vzeti.

Grška vojska je doživela poraz, kakršnih je sorazmerno malo v zgodovini. Kakšne posledice bo to imelo na notranje politični položaj v deželi, je težko reči, gotovo pa je, da bo kraljeva stranka izgubila na moči. Nekateri listi so celo prinesli doslej sicer še nepotrjeno, toda zelo značilno vest, da je kralj Konstantin zapustil Ateno in odšel neznano kam...

Posredovanje entente za sklenitev premirja

Sestanek med Schanzerjem in Fhety begom

RIM, 7. V Rimu se popolnoma zavedajo važnosti sedanjih dogodkov v Mali Aziji. Italija se je držala doslej v grško-turškem sporu navidezno nevtralnno, pri čem-er pa je večkrat očito pokazala svoje simpatije za Turke. Vzrokovi ni težko uga-niti, če se pomisli, da ima Italija v Mali Aziji ravno tam svoje interese, kjer jih ima Grčija. Glavno oporo je imela Grčija v Angliji. Sedaj ko je grška vojska pora-žena, skuša Italija javno proglasiti Turčijo za svojo stičenico, Anglija pa skuša z di-rektnim posredovanjem zaveznikov rešiti, kar se še rešiti da. Da ninata ne Anglija ne Italija, ki igra tukaj vlogo tekmovalk, na srcu ne usode Turčije ne usode Grčije, je seveda jasno.

V političnih krogih je zavzelo vzhodno vprašanje sedaj prvo mesto. Sprito resno-sti položaja v Mali Aziji se je tudi minister Schanzer še pred časom vrnil v Rim. Ni izključeno, da je njegova nagla vrnitev v Rim v zvezi tudi s prihodom Fhety bega iz Londona, kamor je potoval zastojni. Gotovo je, da bo Fhety beg skušal doseči pri italijanski vladi, česar ni mogel doseči pri angleški. Zanimivo je, kar piše o tem vprašanju »Idea Nazionale«: »Trdovratna slepota Foreign officia je odrezala zadnjo možnost, ki jo je imela Evropa, da prepre-či tako srdito in nevarno ponovitev vojne v Mali Aziji. Angleška politika je upala, da bo izčrpala Turke in jih je prisilila na skrajni potkus, ki se je končal v strašnem porazu grške vojske in bo bržkone imel za posledico padec ugleda Evrope. Daneš se zmagovita turška vojska čuti zmagovito ne samo proti mali Grčiji, temveč tudi proti ogromni Angliji. Ni še minulo mnogo tednov, ko je Lloyd George v svojem lon-donskem govoru gozil Turčiji. V Indiji je njegov govor povzročil izbruh narodnega čustvovanja. Lahko si je predstavljati, kakšen odziv so danes našle vesti o Kem-mailovih zmagah. Fhety beg prihaja v Rim — nadaljuje list — da najde, česar ni našel v Londonu. Ne dvomimo, da bo g. Schan-zer razumel važnost te misije angorskih delegatov. To je odločen čas za italijan-sko politiko na vzhodnem Sredozemskem morju.«

List pravi, da bi morala Italija poslati vse razpoložljive voje ladje pred Smirno, »ker Smirna se ne sme prepustiti angle-škima vojnim ladjama »King George« in »Iron Duke« ter francoskim oklopnicam.«

Medtem se javlja, da je angleška vlada posredovala pri zavezniških vladah v svrhu dosege premirja med Grki in Turki. »Messaggero« piše, da sta francoska in italijanska vlada pristali na angleški pre-dlog glede posvetovanj o posredovanju za sklenitev premirja. Francoska vlada je predložila angleški vladi nujnost, da se premirje podredi nekaterim pogojem, ki onemogočajo, da bi premirje prineslo kako prednost Grkom v sedanjem položaju, ki se smatra za obupnega za grško vojsko. Med temi pogoji je umik grških čet čez črto Eno-Midia. Italijanska vlada s svoje strani ni stavila nobenega pogoja, ker na-merava postaviti svoje pogoje tekot prakti-čne razprave o premirju.

Turki zahtevajo izpraznitev Male Azije in mejo za Drinopoljem

Zavezniki se bodo pa, četudi se jim posreči skrpati navidezno složen nastop, našli pri svojem delu pred velikimi teža-vami. Pred vsem je vprašanje, ali bodo Grki hoteli sprejeti premirje, sedaj ko so prignali Grke takorekoč do morja, na

drugi strani pa ni gotovo, ali se bodo hoteli Grki, ki vkljub porazu razpolagajo še 2 močno vojsko na morju in na suhem, hoteli vdati brez odškodnine. Turki zahtevajo popolno izpraznitev Male Azije s strani Grkov in v Evropi mejo, ki bo vsebovala tudi — Drinopolje. Grki nasprotno so dali razumeti, da vkljub porazu ne bodo nikoli pristali na mir, ki bi dal Turkom Drino-polje in Tracijo južno od Marice.

Kakor se vidi, bodo imeli zavezniki, ki so zažgali požar v Mali Aziji, polne roke dela okoli njegovega gasenja. Zmaga Kem-mal paše ne pomeni namreč samo lokalne zmage nad Grki, temveč vstajo vsega muslimanskega ljudstva. Glas o Kemailo-vem pohodu je došel v zadnjo musli-mansko vasico in zanj ne molijo samo po carigrajskih mešejah, ki so te dni polne vernikov, kakor je tudi mesto svečano okrašeno, temveč po vseh muslimanskih mešejah sveta. In gotovo ne samo v mešejah...

Vrhovni poveljnik grške vojske ujet?

LONDON, 7. Listi javljajo iz Carigrada: Vztrajno kroži vest, da je bil general Tri-cupis, vrhovni poveljnik grške vojske, ujet od Kemailovih čet. Ujeta sta bila baje tudi njegov višji štab in poveljniki armad-ne zbor. Mogoče pa je, da so padli v roke turškim vstašem, ki so se zbrali v tolpe po grškem porazu. Mnogo takih tolpe je po-sebno v okolici Bruse.

Angleški parniki zaplenjeni od Rusov

LONDON, 7. »Times« javlja, da so boljševiki zaplenili na Črnem morju drugi dve angleški ladje pred Batumom.

Imenovanje podpredsednikov — Obžalo-vanje angleškega delegata, da Društvo narodov ni pomagalo Rusiji

ZENEVER, 7. Na jutranji seji Društva narodov so bili prisotni podpredsednik Balfour (Angleška), Hanotaux (Francija), Goner (Portugalska), Branting (Svedska), De Gimenio (Španska) in Ninčič (Jugosla-vija). Začela se je generalna debata glede poročila o delovanju sveta o Društvu narodov. Bolgarski delegat Radev je izrekel priznanje bolgarske vlade Društvu naro-dov, ki je s svojim posredovanjem zaščiti-lo manjšinske pravice. Nato je med obo-bravanjem govoril Sir Rober Cecil, ki je orisal delovanje in uspehe Društva naro-dov. Omenil je tudi neuspehe konference v Genovi in v Haagu in obžaloval da ni Društvo narodov za časa lakote v Rusiji energično posredovalo, kar bi bilo gotovo dovedlo do vzpostavitve stikov med Rusijo in Društvom narodov.

Kaj zahteva Avstrija od Društva narodov?

ZENEVER, 7. Večera popoldne je avstrijski kancler dr. Seipel pred svetom Društva narodov obširno poročal o položaju v Avstriji, ki je stalno slab in težak iz različnih razlogov, pred vsem tudi radi tega, ker se niso izvršili dogovori sklenjeni v Portorose. Avstrija zahteva od Društva narodov, je nadaljeval dr. Seipel, kredite za katere bi ponudila primerne garancije in ki bi služili za to, da se

1. zaustavi polom denarnega sistema; 2. da se omogoči Avstriji obstoj za čas, dokler se obnovitveni ukrepi ne bi prakti-čno udeležili.

3. da se Avstriji da možnost, da odpusti nekatere uradnike in da njena podjetja s tem, da dobijo potrebna sredstva, postanejo dobičkonosna.

4. da se zamorejo izrabiti poljedelske, industrijske in hidroelektrične sile v deželi. G. Seipel je nato govoril o nadzorstvu, kateremu bi se Avstrija morala podvreči s strani držav upnic. Priznal je, da je tako nadzorstvo neizogibno ter izjavil, da je Avstrija pripravljena sprejeti ga, samo če to nadzorstvo ne bi ogrozilo avstrijske suverenitete; zakaj bolj trdo in poniževalno bi bilo za avstrijsko ljudstvo, ako bi izgubilo svojo politično svobodo tudi če bi navidezno obdržalo svojo suvereniteto, kakor pa, da vstopi v kako veliko gospo-darsko telo, kjer bi obdržalo del svoje suverenitete. Razum tega bi Avstrija spre-jela nadzorstvo le pod pogojem, da bodo istočasno dovoljeni zadostni krediti, ker samo na ta način se da opravičiti nadzor-stvo. Gosp. Seipel je končal, da je avstrijsko vprašanje v bistvu politično vprašanje in da se je on odpravil v Zenevo poli. za-upanja v pomoč Društva narodov.

Takoj po izjavah dra Seipela je imel svet Društva narodov posebno sejo ter sklenil ustanovitev odseka, v katerem bodo za-stopniki Italije, Anglije, Francije, Čeho-slovaške in Avstrije, da bo proučeval vprašanje. Odsek bo imel v petek prvo sejo.

Dnevne vesti

Dvojna mera. »Secolo« prinaša iz Boze-na sledečo vest z dne 5. t. m.: »Generalni civilni komisariat je izdal odredbo, s kate-ro ukazuje, da se morajo v mestih Bozen in Meran in v sedmih nemških občinah tekot enega meseca nadomestiti vsi na-pisi, ki označajo kraje, ceste in trge v nemškem jeziku, z napisi v italijanskem in nemškem jeziku z italijansko označbo na prvem mestu in z čnakimi črkami za oba jezika. V omenjenih mestih in občinah bo do imeli državljani pravico, da občinski- oblastvom prednašajo svoje zadeve v itali-janskem jeziku.«

Na tej odredbi ni nič hudega, država ima pravico, da italijanskim manjšinam

zagotovi tiste pravice, ki so potrebne za vsakdanje redno poslovanje. Kako pa je s tistimi enakimi pravicami za vse, na podlagi katerih so italijanski parlamentarci odnesli tako laskavo diplomu iz Dunaja? Koliko je občin pri nas v Juljski Krajini, ki nimajo samo slovenskih manjšin ampak ogromne večine in kjer Slovani ne uživajo tistih pravic, ki jih daje tridentinski gen. civ. komisar italijanskim manjšinam, ali pa, da ostanemo na domačih tleh, tistih pravic, ki jih ima na pr. Italijan v Postojni? V Gorici je gotovo število Slovanov absolutno in relativno večje nego je število Italijanov v Bozenu ali Meranu in vendar, kljub enakosti zakona za vse, bi Italijani, in najbrže mazarke, od nas tudi, proglasili tistega za blaznega, ki bi zahteval v Gorici dvojezične napise. In takih mest kakor je Gorica, je pri nas mnogo. Diploma dosežena večinoma na podlagi teorije, leži še na mizi, a praksa ne more toliko čakati, da bi prišla laskava listina v arhiv.

Položaj slovenskega šolstva v koprskem pokraju. V včerajšnjem uvodniku smo posneli po "Učiteljskem listu" le splošne podatke o žalostnem stanju našega šolstva v slovenskem delu koprškega pokraja. Naj dodamo danes razporeditve v slovenske šole po posameznih vseh. Slovenske šole so popolnoma zaprte v sledečih krajih: V Gaženju (Pomjan), v Pučah (Pomjan), v Koštoboni, v Krkavcih, v Babičih (Marežice), v Hravstovlju (Dekani), v Podpečih, v Sočergu (Buzet), pri Sv. Petru (Piran), v Kaštelu (hrv. šola), v Kopru in v Sv. Luciji (Piran). V vseh teh krajih razen v Kopru je v najslabšem slučaju 99% slovenskega prebivalstva. Po tistih krajih, kjer so šole še odprte, pa je šolsko oblastvo skrbilo število razredov skoraj za polovico, tako da so razredi do nevarnosti prenapolnjeni. Tako se je opustil v Marežah 1 razred, v Truskih 1½, v Borštu ½, v Dekanih 1, v Rižani ½, v Predklo ½, v Opu 1, v Dolini 1, v Skofljah-Playah 1, v Klancu ½, v Presnici ½ in v Kravem potoku 1. V vseh teh krajih je ostalo na 2237 šolskih otrok samo 19 razredov s 16 učnimi močmi! V sledečih čisto slovenskih krajih pa so bile ljudske šole kar kratkomočno izpremenjene v italijanske: v Gaženju, v Pučah, v Koštoboni, v Krkavcih, pri Sv. Petru, pri Sv. Luciji in v Rižani. Skupaj 11 italijanskih šolskih razredov v čisto slovenskih vaseh. Vsakdo si lahko sam misli, kakšen vseh se more doseči s takimi mučnicami za sicer zelo ukažene slovenske otroke. Vsa gorostnost postopanja šolskega oblastva je tako ogromna, da se je v Rižani sama žalostno razkrinjala. Tamkajšnja italijanska šola se je namreč vzdrla samo v šolskem letu 1920/21 in je postala zopet slovenska, ker je za italijansko namenjen učitelj sam začel poučevati slovensko, ko je videl, da pač drugače ne gre! Na novo so otvorili italijansko in izključno slovenskem Manžanu. Pravijo, da je ta šola na mestu že prej obstoječe italijanske šole v Pomjanu. V Pomjanu je sicer slovenski razred še šole, toda le po imenu, ker poučuje slovensko slovenska renegetinja v popolno zadovoljstvo italijanskih krajanov in okrajnih oblastev. Tako je preskrbljeno za nas v kulturnem oziru po čisto slovenskih krajih slovenskega dela koprškega pokraja. Izgovor, da ni učiteljev ne drži. Ako jih je našla Avstrija, jih mora najti tudi Italija! Zato pa je treba dovesti postene volje in pravične šolske politike, ki pa jo zastopaj prikažujemo od gospodarstva našega šolstva. In kljub vsemu hočemo služiti za zgled vsem drugim državam, kako je treba postopati z narodnimi manjšinami. Strašno!

Ce bi se hotelo, bi že šlo! Predvčerajšnji "Piccolo della Sera" je objavil brzojavko iz Milana, v kateri je opisano, kako je nek policijski podkomisar iz Milana, ki se je nahajal s kampanjo krajevih stražnikov na nadzorovalni vojni po pokrajini, srečal na glavni cesti avtomobil, ki je vozil zelo naglo in na katerem je bilo pet fašistov. Policijski uradnik je dal avtomobilu ustaviti in ga preiskati. V avtomobilu so našli štiri puške, tri bombe in precej streliva. Zraven tega so bili vsi fašisti oboroženi z revolverji. Vsi fašisti so bili aretirani in peljani na kvesturo, kjer pa niso nikakor hoteli povedati, kam so bili namenjeni s svojimi kampanjama. Vsi so bili zadržani v zaporu. Ko je izvedel glavni tajnik milanskega šefa za to zadevo, je šel hitro korakov na kvesturo, da bi izposloval, da se aretirani zopet izpustijo na svobodo. Toda — prav "Piccolo" poroča — Mi pa pravimo z naše strani, da dokazuje ta dogodek, da bi že šlo, če bi se le hotelo!

Tržaški mestni svet. V sredo zvečer je imel mestni svet pod predsedstvom župana dra Pittacco svojo sejo. Seja se je vršila v znamenju škoda. Najprej je bilo sklenjeno, da se podeli častno občinstvo avstrijskemu vojvodu. Sprejet je bil nato po daljši debati predlog, da se odpravi tretji kirurški oddelček v mestni bolnišnici "Regina Elena". Istotako, da se prišteje na izdatkih, je bilo po kratki razpravi sklenjeno, da se združita mestna poboževalnica z vzgojevalnico. Razpravljalo se je nato o različnih prihrankih, ki jih je predlagala finančna komisija in katere smo označili že v včerajšnji številki. Sprejet je bil predlog, naj bi finančna komisija predložila v kratkem finančni program sestavljen na podlagi širokih vidikov, ki bo sicer upošteval zdrav smisel za varčevanje, bo pa udeležil na tisti inicijativi,

ki so splošno koristni in ki bodo pospešile neizbežljivo prerogajev mesta. Seja je končala ob 23½. Nabori za letnik 1923. Vojaki list "Boletino Militare" javlja: Vojno ministrstvo je dalo ukaz, da se začnejo nabori za one mladeniče, ki so rojeni leta 1903, 10. septembra 1922 in se končajo 28. februarja 1923. Ta rok velja za vsa Italijo torej za stare in nove pokrajine. Znižanje cene inozemskih cigaret. Finančno ravnanstvo javlja: Z ministrskim odlokom 21. avgusta t. l. se je cena inozemskih cigaret, ki jih izdeluje tvrdka "Nestor Gianacia" iz Kaira, znižala. Nove, znižane cene stopijo v veljavo 1. septembra t. l. in sicer kot sledi: Inozemske cigarete št. 1 bout d'or od cent. 50 na 45; Excelsior cigarete A bout d'or od cent. 45 na 40; Excelsior cigarete B bout d'or od cent. 40 na 35; Excelsior cigarete C bout d'or od cent. 35 na 30. Navedene cene veljajo za en komad.

Vprašanje manjšin pred Društvom narodov. Na letošnjem zborovanju Društva narodov, ki se je ravnokar otvorilo v Ženevi, se je spročilo tudi vprašanje narodnih manjšin. O tem vprašanju je govoril zastopnik južnoitalijske republike prof. Murrag. Rekel je, da se dosedaj način zaštite manjšin ni obnesel. Ker pa je to vprašanje eno najkočljivejših in najvažnejših zadev s katerimi se bo pečalo zborovanje, je predlagal, naj se vprašanje manjšin izloči iz okvira splošnega poročila in naj se poveri eni izmed šestih imenovanih komisij, da ga natančno prouči. Ali gre tu samo za tiste manjšine, ki so delne posebne zaštite na podlagi zadnjih mirovnih pogojev ali pa za manjšine vseh držav sploh brez ozira na mirovne pogoje, to iz dosedanjih poročil še ni razvidno.

Narodni tabor v Matenijavi, ki se ni mogel vršiti zadnjo nedeljo radi slabega vremena, se bo vršil v nedeljo 10. septembra s istim sporedom in v isti obliki, kot je bilo to določeno za zadnjo nedeljo. Vabimo vsa društva, ki so objavila sodelovanje, da se odzovejo dne 10. septembra, in upamo, da nas takrat poseti tudi solnce.

Prihodnjo nedeljo v Ricmanju. Ricmanjsko pevsko društvo "Slavce" priredi prihodnjo nedeljo, 10. t. m. s sodelovanjem bližnjih društev veselic s petjem, igro, srečolovom in šaljujo pošto v korist "Šolskemu društvu". Čujemo, da bodo naše zavedne Bržanke postavile tudi lep paviljon za "lačne in žejne". Kakor se vidi je "Šolsko društvo" našlo odziva globoko v korninah našega ljudstva, dokaz, da smo zrel narod. Brezdvomno bodo Ricmanjem sledili drugi kraji. Prepričani smo, da bodo zavedni Ricmanji ukrenili vse, da bodo udeleženci veselice povsem zadovoljni z duševno in telesno hrano. Zato pa v nedeljo vsi v Ricmanje.

Konjske dirke. Danes bo drugi dan dirk na Montebellu. Začetek ob 14. uri. Napovedanih je 6 dirk. Nagrade znašajo 27.000 lir.

Društvene vesti

Kroček "Omladina". Trst sklicuje svoj 11. letni občni zbor, ki se bo vršil v torek dne 12. t. m. ob 20. uri v krožkovih prostorih. (Scorcola Coroneo 770). Odbor.

Zveza mlad. društev v Jul. Krajini vabi tem potem člane svojih tržaških podružnic na poslovnih večer, ki ga gredijo v soboto dne 9. t. m. šentjakobska društva odhajajočim vojaškim novincem. Odbor.

Zveza mlad. društev v Jul. Krajini. Danes v petek dne 8. septembra se vrši ob 20.30 redna odobrova seja. Ker so na dnevnem redu važne točke, so naprošeni odborniki in zastopniki bližnjih podružnic, da se seje polnočestitno udeležijo. Predsednik.

MDP — Sv. Jakob vabi svoje člane, da se polnočestitno udeležijo jutrišnjega poslovnega večera nabornikov. Odbor.

Pevsko društvo "Ilirija", Sv. Jakob se hoče na dostojen način posloviti od svojih članov novincev. Radi tega vabi svoje člane, da prihitijo jutri polnočestitno v dvorano DKD. Odbor.

Iz tržaškega življenja

Zastupljen uradnik v gozdu pri Bazovici. V torek popoldne, ko sta šla dva orožnika po gozdu pri Bazovici, sta zagledala od daleč na tleh, med grmovjem človeško truplo. Radovedno sta se mu približala in si ga natančno ogledala. Tedaj sta pa ugotovila, da gre za mrtvega zastupljenega s karbojno kislino. V bližini mrtvice je ležala steklenička, v kateri se je nahajalo še nekoliko kapljic tega hudega strupa.

En orožnik je ostal pri mrtvi; drugi je pa šel na bazovsko orožniško postajo, od koder je telefoniral v Trst, v bolnišnico, naj pridejo po mrtico. Par ur pozneje so prišli na lice mesta z avtomobilom uslužbenci tržaške bolnišnice, položili mrtvico v voz in ga prepeljali v mrtvašnico mestne bolnišnice. Tu je bil mrtvi preiskan. Pri njem niso našli nikakršne listine, ki bi kazala njegovo ime.

Mrtič je bil identificiran v sredo proti večeru po zaslugi nekega gospoda iz Barkovljah. Imenuje se: Alojzij Starc, star 34 let, uradnik, stanujoč v Barkovljah. Odsel je od doma v ponedeljek zjutraj, a ga ni bilo potem več nazaj. Kaj je gnalo mladega moža v smrt, se ni moglo doznati.

Truplo Alojzija Starca so odpeljali včeraj popoldne v Barkovlje, kjer se bo tudi vršil pogreb.

V Barkovljah, kjer je bil pokojnik splošno priljubljen, je naredila vest o njegovi smrti zelo mučen vtis, tem bolj ker si nihče ne zna razložiti vzrokov, ki so mu vzele voljo za življenje. Posebno prizadeta je pokojnikova družina, ki

je živel od njegovega dela in s katero je on živel v najlepši slogi.

Nesreča pri delu. Zvezničar Aleksander Rossi, star 24 let, stanujoč v ulici S. Daniele št. 3, je padel včeraj pri delu z neke lokomotive na kolodvoru pri Sv. Andreju. Pri tem je dobil težke zranjave in notranje poškodbe. Z avtomobilom rešene postaje so ga odpeljali v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v četrti oddelku.

Nočni postopači. V noči od srede na četrtek je bilo aretiranih v raznih delih mesta dvajset možakarjev, ki so bili prišli v Trst iz stare Italije iskat dela. Vsi so brezposelni in brez stalnega bivališča. Policija jih bo odpelala iz Trsta v njihove domače občine.

Prevratni zid. Vratarica hiše št. 17 na tekašči Vittorio Emanuele je zapazila včeraj zjutraj, da je zid v podpodstropju prevrten. To mojskrsko delo so izvršili tatovi, ki so imeli namen zlesti skozi luknjo v prodajalno fotografskih aparatov Buffa in tam v zlatarnico Pino. Toda sreča jim ni bila mila: med delom so bili močeni.

Pod avtomobil je prišel včeraj okoli 12.30 v bližini ladjedelnice sv. Marka osemletni šolarček Josip Pintar, stanujoč v ulici della Tesa št. 12. Pri tem je dobil par centimetrov dolgo rano na glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Tatovi v župni cerkvi v Rovinju. Iz Rovinja poročajo, da so vdrli tatovi v noči od srede na četrtek v tamošnjo župno cerkev in odnesli dve srebrni kadilnici, srebrni čolnec za vrh, dve srebrni posodi za vino in vodo, dve srebrni škropilnici, pet kelihov s patogeni, pet velikih srebrnih posod in mnogo drugih dragocenosti v skupni vrednosti 100.000 lir. Aretiranih je bilo več oseb, med njimi cerkvenik Matije Devescovi. Zdi se pa, da pravim krivcem niso še na sledu.

Denarna kriza. Trije možiki, in sicer Rudolf Dal Lago, star 34 let, stanujoč v ulici della Fabbrica št. 5; Karl Buffolini, star 37 let, stanujoč pri Sv. Ani št. 166, in Gustav Baviera, star 26 let, stanujoč v ulici Rigutti št. 21, so bili pred smotnim "slučajno" brez vinarja v žepu in vrhu tega še lačni, da jim je kar krulilo po želodcu. Vendar pa niso obupali, da bo treba za lakoto umreti. Ponosno so stopili v bufet Botteri v ulici Giacinto Gallina in si naročili jedate in pijačo. Ko so se pošteno najedli, so hoteli oditi ne da bi plačali. Natakari je to opazil in je zahteval plačilo. Ker pa niso hoteli slišati o tem, je posegel v zavezo nekega policista. Tedaj se je postavil Baviera pred policista in mu prisilil zausnik. Radi tega je nastal med policistom in nesramnimi gosti hud pretep. Ob pravem času so prišli kraljevski stražniki in spravili vse tri razjarene goste v zapor.

Tatvina na pomolu "Audace". Trgovcu Henriku Schratu, je bila včeraj ukradena na pomolu "Audace" listnina, v kateri se je nahajalo štiri tisoč dinarjev, 900 čehoslovških kron, 780 avstrijskih kron in 15.000 reis-ov.

Taški pobalini. Nekaj časa sem so si izbrali nekateri tržaški pobalini to zabavo, da so metali kamenje v šipe "Marijinega doma" v ulici Risorta št. 3. Vsak dan so pobili več šip. Včeraj sta pa dva mladeniča prišla enega metala in ga izročila policiji. Imenuje se Oliver Henig, star 15 let, stanujoč v ulici Risorta št. 7.

Prekrizani računi. Trgovca Ettore Cremasso se je pripeljal včeraj zjutraj z vlakom iz Milana v naše mesto. Na kolodvoru je naprosil mladeniča, naj mu pomaga nositi dva kovčeka. Mladnič je bil seveda zadovoljen s to ponudbo, in oba sta zapustila kolodvor. Med potjo je pa začel mladenič pospeševati korake; končno je pa izginil trgovcu izpred oči. Z njim sta izginila seveda tudi rečna kovčeka. Trgovca je pa imel srečo, da je naletel na dva stražnika, katerima je povedal ves dogodek. Stražnika sta začela zasledovati moža, in še priden je minulo deset minut sta ga že imela v rokah. Odpeljala sta ga v zapor. Imenuje se Peter Crismanich, star 21 let, stanujoč pri Sv. Jakobu. Trgovca je dobil kovčeka nazaj.

Brutalen mož. Mož Katherine Schrabner, stanujoč v ulici Commerciali št. 8, je prišel včeraj popoldne pijan domov. Tedaj je začel brez najmanjšega vzroka pretepati svojo ženo. Revica je bila prepljana v bolnišnico.

Razjarjeni premožgi. Osemnajstletni premožgi Anton Bračevič, stanujoč v ulici Molino a vento št. 100, je prišel v zadnjem času v navskrižje radi satnovanjskega vprašanja s svojo sosedo Lucijo Scopizijevo.

Prej včerajšnjim proti večeru se je pojavil mladi premožgi v stanovanju Scopizijeve in je zahteval od nje z največjo odločnostjo, naj mu odstopi stanovanje. Njegove besede niso prav nič zalegle. To ga je pa tako razjarilo, da je začel prebroščati stole, mize in sploh vse, kar mu je prišlo pod roke. Na peklenski šunder so prihiteli stražniki in aretirali razjarenega premožgi.

Zena, ki je bridko razočarala svojega moža. Miklavž Prodrocino, star 53 let, stanujoč v ulici del Bosco št. 19, je šel včeraj na vse zgodaj, kakor po navadi, na delo. Za časa njegove odsotnosti je pa njegova boljša polovica Tezera s svojim ljubimcem Gaetanom Orrechio izginila brez sledu iz Trsta. Z njima je šlo tudi, kar je najpogostnejše, vse Miklavžovo pohištvo in perilo. Ko je prišel Miklavž domov, se ni malo začudil, spoznavši, kaj ga je doletelo na stara leta. Ni mu kazalo drugega, nego da je šel na policijo in tam povedal ves dogodek.

Tatovi v stanovanju. Ivan Vanzetto je zapel pred smotnim s ključem svoje stanovanje v ulici del Bosco št. 50 in šel nato na sprehod. Ko se je vrnil okoli polnoči, je našel stanovanje na stebaj odprto, omare pa prazne. Obiskovalci so odnesli iz omare mnogo perila, ki je bilo vredno nad 3000 lir.

odbitje zadeve. Za osebo, ki mu niso bile simpatične, ni ganil Gnezda niti s prstom.

Motrenje je trajalo le en hip, kar je kazalo, da je sklenil, da se zavzame za prisile.

V mladi dami je bila v resnici vtelesena prava pravcata ljubkost. Bujni zlatorumeni lasje so po vsem prikladno obdajali ovalni obrazek, čigar miko lepoto so najbolj poviševale duhovite in izrazite oči, sinje in globoke, kakor morje. Nosek je bil morebiti nekoliko premajhen, toda podajal se je prav dobro k ostalemu obrazu. Zdelo se je, da je tudi ženin prikladen, zakaj, bilo je videti, da sta v svoji ljubeznivosti in milostni dobrovoljnosti prav ustvarjena eden za drugega.

Lojzka Rjavčeva, kateri sem prisodil okoli dva in dvajset let, je bila v svoji črni falni obleki nekoliko blede; sledovi nedavne prelitih solz so se poznali na zardevih trepalnicah in v nekako motnem odsevu oči.

(Dalej.)

Vesti z Gorškega

Dvajsetletnica akad. fer. društva "Adrija". Dvajset let živi to društvo, v katerem se zbira naše mlade moči in kjer hočemo s skupnim delom doseči pravi ideal vsakega dijaka, namreč dvigati kulturo v našem ljudstvu. Niso nas uničili predvojni prepri v in izven društva, ni nas uničila vojna, ki je zastrupila nebroj drugih društev. "Adrija" živi in deluje in bo živela in delovala.

Dvajset let je doba, ki je v zgodovini dijaških društev dokaj častna. Na lep način in primerno delovanju našega društva hočemo proslaviti našo obletnico v soboto, 9. t. m. ob 20. uri zvečer v dvorani Trgovskega Doma.

Vršla se bo akademija z okusno izbranim programom po akademiji pa, prijateljska zabava in ples. Vstop je dovoljen le proti povabilu, ker pa vsled preobčnega dela v odboru ni bilo mogoče odpeljati vabila vsem tovaršem in prijateljem, prosimo da se prijatelji in tovarši javijo pri gospodu Sardoč-u Dorčetu, stud. med. Gorica, Piazza Edmondo de Amicis št. 8, kjer bodo vabila. Odbor.

V St. Petru Slovenov se je porodil prd to leti Peter Podreka, ki je postal duhovnik, zavezen rojak in časovno prvi beneški pevec. Zložil je namreč več pesmic, izmed katerih je "Slavjanka na Beneškem" najbolj znana, kar ji je zložil napev učitelj t. Carli v Kobaridu za začetkom: Jaz nis'm... Zelo se je zanimal za našo književnost ter širil knjige med svojimi rojaki. V pastirstvu je plodovito deloval v Roncu. Tam je učil kmetje umnega kmetijstva, zlasti zlahtnega sadjerejstva. Vrh tega jim je tudi kazal v dejanju, kako je treba ravnati s sadeži in sploh z drevjem. V ta namen je potoval v daljne kraje po mladiki. Nani spominja vse tamošnje sadno drevje. V Roncu je tudi umrl L. 1889 ter je tam pokopan. — V njegovem rojstnem kraju obstoji dalje časa nekaj odbor za proslavo imenovane stoletnice. Ker niso odborniki pokojniku niti "od daleča" podobni, bi onečastili njegov spomin. Zastojni bi tudi vabili in pričakovali pevske zборе izpod preskušene Krna. Zakaj bridek spomin so zapustile razne špeterske zastave ob krških dogodkih. Vrh tega so ne bo smel več ponesti St. Peter s priiskom: Slovenov, ker ne marajo za Slovence na nobenem uradu. Zatajejo svoj materni jezik. Na žel. postaji nas pošiljajo v Jugoslavijo ter pretijo z aretiranjem, če se zahteva listek po našem. Poturica pač huja od Turka.

Fašisti. Ko so se preteklo nedeljo vračali nekateri fašisti s svojega sprehoda skozi Podgoro, so streljali nanje neznanci, da so ti morali bežati. Ranjen je bil le eden izmed njih od krogle, ki so ga morali seveda prnesti v bolnišnico v Gorico. Ko so fašisti izvedeli za dejanje, so takoj leteli v Podgoro in iskali komuniste, o katerih pa ni bilo ne duha ne sluha. Vendar so šli fašisti in so razdeljali komunistični krožek. — Iz Kanala pa poročajo, da je bil ondi pretepen neki Bolin Janec (Giovanni), ki je delavec, a po delu rad obče svojo črno srčko in dela fašistovsko propagando. Te dni so ga dobili ljudje v neki gostilni in so ga pretepli ter ušli. V precej težkem stanju se nahaja danes mož v gorški bolnišnici.

Od psa popaden otrok. V nedeljo ob dveh popoldne je bil sedemletni Pederski Ivan iz Gornje vasi pri Kanalu popaden od psa med t. m. ko se je igral z drugimi otroci. Psa, ki je bil najbrže stekel, so ubili. Otroka so poslali na "Pasteurjev" zavod v Padovo, kakor tudi glavo ulatega psa.

Okno udarilo 26 letno Breziger Ivano, ki je prea sevilo zapirala okno, a ji veter zaglal okno s tako silo v njeno čelo, da je onje ranila. Morala je iskati pomoči v bolnišnici.

Pri lesu. Beguš Jožef, doma Stržišč, star 27 let, je sekal drva v gozdu in se je ranil na leve noge.

Nesreča. Mincer Peternej Franc, doma iz Idrije, kjer živa tudi svojo družino, je bil zaposlen pri mlah v bližini mesta in je padel nanj iz višine 8—10 metrov kos železa, ki ga je zelo resno poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico.

To presneto vino! Zidar Ermacora Ivan se je bil tako naložil z vinom, da ga njegove noge niso mogle več držati, zato je padel in se ranil na glavi. Orožniki so ga spravili v bolnišnico. — Čej Lojze, ki stanuje pri Rdeči hiši, je bil tako vesel, da je nadlegoval ljudi na cesti, zato so ga orožniki peljali v zapor, da mu je veselje mirno. — Boezia Jožef je bil tudi toliko natrkan, da ga noge niso več ubogale, zato je padel in si izvil roko. Moral je v bolnišnico tudi on.

Gostovanje gdnice Lydie Wisiak-ove. Kot smo že poročali, se poda na turnejo po Juljski Krajini, naša mlada in odlična umetnica, plesalka gdnica Lydija Wisiak-ova. Priredi šest plesnih in ritmičnih koncertov in sicer 16. in 17. t. m., v gledališki dvorani Trgovskega doma v Gorici, 19. in 20. t. m., v Rudniškem gledališču v Idriji ter 23. in 24. t. m., v dvorani hotela Paternost v Postojni. Program, ki ga bo izvajala, je zelo bogat in nam bo nudil par uric umetniškega užitka. Omenimo naj le, da je žela naša mlada umetnica na svoji turneji po Jugoslaviji sijajne triumfe. Gdnica Wisiak-ova goji povsem moderno plesno šolo po Dalcroz-ovi metodi. Na turneji jo bo spremljal njen učitelj, bivši plesni mojster Narodnega Divadla v Pragi, g. Václav Vlček. Na klavirju jo bo spremljal g. Anton Balatka, kapelnik Narodne opere v Ljubljani. —

Vesti z Notranjskega

Postojna. V nedeljo, 17. t. m. se bo vršla po presledku osmih let zopet velika ljudska veselica v postojnski jami ob popolnoma novi modni razsvetljavi. V ta namen bo vozilo v Postojno osem posebnih vlakov s 30 odstot. znižano ceno, katera velja tudi za vse druge vlake.

Posebni vlaki odhajajo: iz Trsta ob 7.30 zj. in 1.20 popol., iz Sežane ob 9.09 zj. in 2.40 pop., iz St. Petra na Krasu ob 10.05 zj., 2.10 in 3.40 popol.

Veselica se vrši pri vsakem vremenu in se začne ob eni popol. ter bo trajala do osme ure zvečer.

Borzna poročila.

Tuja valuta na tržaškem trgu	
Trst, dne 7. septembra 1922.	
ogrsk krona	—96.— 1.16
avstrijsko-nemške krona	—04.— 06.32
čehoslovaške krona	79.— 80.—
dinarji	26.50— 27.25
leji	17.25— 18.—
marka	1.72— 1.97
dolarji	22.70— 22.96
francoski franki	179.60— 184.10
švicarski franki	483.— 417.—
angleški funti papirni	102.15— 102.60
angleški funti, zlati	108.— 111.—
napoloni	87.25— 88.—

Telaži

Trst, dne 7. septembra 1922.	
Jadranska banka	119
Cesulisti	339
Dalmacija	235
Gerolmich	1370
Libera Tristina	459
Lloyd	12.10
Lussino	589
Martiniolich	159
Oceanica	184
Premuda	346
Trpčevich	242
Ampele	575
Cement Dalmatia	309
Cement Spalato	259

Mali oglasi

se računajo po 20 stotnik baze — Najmanjša pristojbina L. 2.— Debele črke 40 stotnik baze. — Najmanjša pristojbina L. 4.— Koriš. 15% službo plača polovično ceno.

PREKALJEVALNICA in mesarija v Mariboru, na prvovrstnem prostoru, sposobna tudi za export, se prodaja radi presežke po nizki ceni. Ponudbe na A. Hübner, Maribor, Aleksandrova cesta 8. 34/26

UCENCA za sedarsko obrt, 14 do 15 let, starega sprejme Franc Vičič, Za. orje pri Sv. Petru na Krasu. 1663

NAJBOLJŠE crème za olepšanje kože, proti lišajem in pegam, mila, toaletne pripomočke, priporoča lekarna v Il. Bistrici. 28/1

POZORI! Nujno potrebujem mnogo srebra. Placam krono in goldinarje po najvišjih cenah. Via Malcanton 7. Il. levo. 1594

NOVE POSTELJE, vzmeti, žimnice iz morske trave, iz volne in druge posamezno pohištvo se prodaja po najzmernejših cenah. Fondre ria 3. 165

LJUBLJANSKI VOZ, malo rabljen prodam takoj. Tomaž Sancin, Škedenj št. 180. 1659

POZORI! Krone, perle, zlato, platin in zobovji po najvišjih cenah plačuje edini grosist Bel- lili Vita, via Madonnina 10. L. 19

MED

prvovrsten približno 2000 kg na prodaj, Ponudbe s ceno na upravnistvo pod "MED". 679

Županstvo Ilirska Bistrica naznanja, da se vrši v ponedeljek, dne 11. t. m. v ilirski Bistrici velik

kramarski in živilski sejem Županstvo Il. Bistrica, 5. 9. 1922.

15. septembra t. l. ODPRETJE novega in velikega zavoda in konvikta

MINERVA v Opatiji.

Pojasnila: Via Rossini št. 16. Šola Minerva. Teleton 47-20. (80)

PODLISTEK

Hojnikova oporoka Kriminalna novela.

Nemški spisal Fridrich Thieme. Poslovenil Slavomir Josipovič. (2)

«Pri tak-m sijaju las?» Dvignil je las in ga držal daleč od sebe. «Ali me hočeš peljati na led? — Potem ti raje takoj povem še več. Mlada dama je bila rejenka pred nekoliko dnevi umrlega čudaka Hojnika. Ali ni res tako?» «Vsekar — toda odkod —» «Ta časopis poprej ni bil na mizi, je pojasnjeval, kazoč na zganjen časopis. «Je ona številka vestnika, katerega midva ne dobivava. Modro podčrtano naznanilo je osmetneta pok. Hojnika. Kdo drugi bi se jo bil prinesel s seboj in kdo drugi bi se v zvezi s tem želel z nama posvetovati, če ne Hojnikova rejenka, ki čisto ničesar ne podeduje. če v resnici ni kot to pripove-

dujejo ljudje, nikake oporoke njej v prilog? Najbrže želi izvedeti ali bi ne mogla na kak način uveljaviti svojih zahtev po dedščini. Toda zato nista midva prava inštanca.» «Saj tega tudi noče, Gnezda. Njena zadeva je nekako taka, da bi utegnila čisto dobro ustrežati tvojemu okusu.» «Ali res?» «Ona trdi brezpogojno, da je bila oporoka narejena, in sicer njej v korist; toda oporoka je bila ukradena.» «Obot.» «Toda ti boš raje slišal vse iz njenih ust. V pol